

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo.mmm@gov.fi

Helsingissä 8.10.2024

Lausunto luonnoksesta Valtioneuvoston asetukseksi tuotantokaniinien hyvinvoinnista

Eläinten hyvinvoinnista annetun asetuksen lähtökohtana tulisi olla eläinten lajityypillisiin tarpeisiin vastaaminen eläinten hyvinvoinnista säädetyn lain mukaisesti. Käsillä olevassa luonnoksessa lähtökohtana vaikuttaa olevan monia jo olemassa olevia käytäntöjä tai jopa tehdasvalmisteisia laitteita ja rakenteita, joita käytetään keskieuropallaiseen kanin tuotannossa. Eläinten pidossa käytetyn välineistön tulisi kehittyä eläinten tarpeista ja lainsäädännöstä käsin eikä eläinten hyvinvointilainsäädännön tulisi vain mahdollistaa nykymuotoista kaupallista toimintaa. Suurin osa kanien hyvinvointia koskevasta tutkimustiedosta pohjautuu keskieuropallaiseen tuotantotraditioon. Keskieuropalainen kotitarvekasvatuksen traditio ulkokasvatuskoppeineen ei sovellu sellaisenaan Suomen olosuhteisiin ja ilmastoon, vaan pitopaikkojen rakenteista tarvitaan lisää tutkimustietoa.

2 § Määritelmät

Asetuksen määritelmien mukaan lähes kaikki vierotetut kanit voidaan luokitella teuraskaneiksi. Tämä hankaloittaa valvontaa, sillä kanista ei voi päällepäin nähdä aiotaanko se teurastaa myöhemmin vai ei. Oletettavasti kaikki tuotantoeläimenä pidetyt kanit teurastetaan ennemmin tai myöhemmin, myös siitokseen käytetyt.

3 § Kanin käsittely ja hoito

Asetus kieltää kanin pitämisen selällään, mikä on hyvä asia. Kiitämme, että asetusta kieltää kanin villan nyppimisen, ja kiinnittää huomioita eläimen lämpimänä pitämiseen kerinnän jälkeen. Kaikki kanit tulee totuttaa käsittelyyn.

4 § Kanien ryhmäkasvatus ja sosiaaliset suhteet

Poikasten ryhmäkasvatus tukee kaniien sosiaalisia tarpeita. Asetuksen toimivuus edellyttää tarkkaa seuranta-aikuisten eläinten sosiaalisten suhteiden kehittymisestä. Kaikkien kaniien sosiaaliset tarpeet tulee huomioida säätämällä kaniien eristyksessä pitäminen koskemaan vain poikkeustapauksia, kuten täysikasvuisia yksilöitä, jotka eivät tule toimeen keskenään. Pyydämme lisäämään asetukseen, että kaikilla kaneilla on oltava kosketusmahdollisuus lajitovereihinsa, sekä mahdollisuus vetäytyä omaan rauhaan. Kani muodostaa läheisiä sosiaalisia suhteita lajitovereihinsa ja lepää mielellään kehokontaktissa toisen kanin kanssa.

5 § Ruokinta ja juotto

Kiitämme asetusta jatkuvan karkearehuruokinnan vaatimuksesta, sillä karkearehu tarjoaa virikettä ja auttaa suoliston toimintaa.

Ehdotamme, että kaikille kaneille on turvattava jatkuvan veden saanti. Asetuksen määritelmien mukaan kaikki vierotetut kanit voidaan luokitella teuraskaneiksi, ja siksi suuri osa kaneista voi joutua kärsimään janoa.

Pitojärjestelmä, jossa vettä tarjotaan muutaman kerran päivässä on altis häiriöille, hoitajan sairastuminen tai muu odottamaton tilanne voi johtaa monien eläinten kärsimykseen. Kanin pysyvä pitopaikka ei voi olla niin kylmä, että vesi ei pysy siellä sulana.

6 § Kanin hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkistaminen

Saaliseläimenä kani peittää sairauden oireita ja kanin hyvinvoinnin muutosten havaitseminen on ihmiselle haastavaa. Esimerkiksi syömättömyys tai ulostamattomuus on kanille hengenvaarallinen tila. Sairauden oireita havaittaessa tilanteeseen tulee puuttua välittömästi.

7 § Tiineyttäminen ja vieroitus

On kannatettavaa, että asetusluonnos ehdottaa keinosiemennyksen kieltämistä kaneille. Näin voidaan osaltaan varmistaa, että eläimet pystyvät eläinten hyvinvointilain edellyttämään luonnolliseen lisääntymiseen.

Kaniemoilla tulisi olla mahdollisuus poistua poikasten luota riittävän etäälle. Asetukseen kirjattu 4 poikuetta emoa kohden vuodessa on liikaa, sillä emot voivat elää useita vuosia ja elinikäinen poikastuotanto määrä voi kohota kohtuuttomaksi.

10 § Pitopaikan olosuhteet

Jatkuva 65 desibelin melu häiritsee kania ja eläinten hoitajia ja estää normaalin puheen kuulemista. Emme näe syytä perustaa kanin pitopaikkaa näin meluisaan ympäristöön.

11 § Pitopaikan erityiset vaatimukset

Usein lainsäädännön minimi-tilavaatimukset tulkitaan kanin hyvinvoinnille parhaaksi mahdolliseksi ratkaisuksi, eikä ymmärretä, että isompi tila mahdollistaa useampien hyvinvoinnille tärkeiden resurssien tarjoamista. Liikkuminen on yksi kanin olennaisimmista käyttäytymistarpeista. Liikunnantarpeen ja muiden käyttäytymistarpeiden toteutumiseksi kani tarvitsee huomattavasti asetusluonnoksessa ehdotettuja tilavaatimuksia suuremman tilan. Kanin tulee pitopaikassaan kyetä liikkumaan, loikkimaan, kaivamaan ja kurottelemaan. Kanin tulisi kyetä ottamaan vähintään kolme hyppyä peräkkäin. Yksi hyppy on noin 70 cm pitkä, siten kanilla olisi oltava tilaa yli kaksi metriä.

Kanien häkkikasvatusta ei tule sallia. Tässä on hyvä varautua myös EU:ssa valmistettavaan tuotantoeläinten häkkikasvatuskiltoon.

Kaneille on perusteltua vaatia riittävä korkeus pitopaikassaan, koska kanilla on tapana tarkkailla ympäristöään korvat pystyssä kahdella jalalla seisten. Korkeuden määrittelyssä tulisi siis huomioida kanin kokonaiskorkeus tässä asennossa ja loikkimisen vaatima tila.

12 § Pitopaikan pohja ja kuivitus

Verkon päällä kasvattaminen tulisi kieltää.

Kaneilla on oltava kiinteää pohja, ja runsaasti kuivikkeita. Nuorilla teuraskaneilla vaaditaan vain 50 % alustasta kuivitettua ja loppuosa verkkoa. Nuoret eläimet ovat aktiivisia ja leikkisiä, niiden liikkuminen vaikeutuu, jos verkkopohjaa on paljon.

Irtonaisen kuivikkeen kaivaminen ei tyydytä kaivamisen tarvetta, vaan materiaalin pitäisi olla tiiviimpää. Pitkäikäisten siitoskanien tulisi päästä kesäisin toteuttamaan kaivamisen tarvetta oikealle maapohjalle.

15 § Virikkeet

Kiitämme asetusta siitä, että virikkeitä säädetään tarjottavaksi monipuolisesti ja vaihtelevasti. Virikkeiden tarjoamisessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että ne tyydyttävät tärkeimmät käyttäytymistarpeet.

16 § *Ulkokasvatus*

Pykälään tulee lisätä suositus laiduntamisesta kesäaikaan, esimerkiksi siirrettäviä ulkoiluhäkkeitä käyttäen.

Jos kani voi valita ympäristönsä eli mennä sisään ja ulos mielensä mukaan ulkotarhaus on hyvinvoinnin kannalta hyvä ratkaisu. Pykälän tuleekin sisältää määräys siitä, että ulkona kasvatettavan kanin olisi päästävä suojaan sisätilaan, joka pysyy plussan puolella.

Sääolosuhteet ovat Suomessa vaihtelevia eikä kani ole lajina sopeutunut elämään näin pohjoisessa. Kanin ulkokasvatuksesta Suomen olosuhteissa ei ole tutkittua tietoa. Ulkokoppien lämpötila- tai kosteus olosuhteista ei myöskään ole tietoa. Luonnossa kani kaivautuu onkaloihin, joiden lämpötalouteen sen elimistö ja sosiaalinen rakenne on sopeutunut. Myös tuotantokanien pito-olosuhteissa on kanien lämpötaloudelle olennaista, pidetäänkö niitä ulkokasvatuskopeissa yksin vai ryhmissä. Vaikka kani voi selviytyä hengissä talven yli ulkokasvatuksessakin, ei tiedetä miten paljon se kokee kylmyyttä. Eläimen kokemus miellyttävästä lämpötilasta, ei ainoastaan eläimen säilyminen hengissä tai terveenä, on sen hyvinvoinnin kannalta keskeistä.

Muiden lajien ulkokasvatusolosuhteista tiedetään, että hoitajan työskentelyolosuhteilla on suuri merkitys. Huonolla säällä eläinten tarkkailu voi jäädä hätäiseksi, vaikka hyvinvoinnin kannalta se olisi erityisen kriittistä.

Juliana von Wendtin säätiö – tieteen edistämiseksi ilman eläinkokeita

p. 050-3246923

jvws@jvws.org

www.jvws.org

Suvilahdenkatu 4

000500 Helsinki